

Legislativa handicapovaných - okruhy k výuce a zkoušce pro studenty studia oborů se Speciální pedagogikou - 2011/ 2012.

Vyučující: Doc. Mgr. et. PaedDr. Jan Michalík, Ph.D.

- 1) Zdravotně postižení ve společnosti (vývoj názorů na péči, počty, postavení v různých etapách vývoje společnosti)**
 - *historický vývoj, rizika „vertikálního“ přístupu, anomálie – holocaust z.p., z.p. v letech 1950 – 1990, statistika z.p., klasifikační přístupy.*
- 2) Postavení zdravotně postižených v ústavně právních normách. (Ústava, Listina, Úmluva o právech dítěte. Antidiskriminační zákon (obsah, pojem diskriminace, diskriminace přímá a nepřímá, právní prostředky ochrany před diskriminací, antidiskriminační zákon a občané se zdravotním postižením)**
 - *rozbor ustanovení, interpretace, provázanost s jednotlivými právními předpisy, nová možnost řešení sporů v nichž se občan se zdravotním postižením považuje za oběť přímé či nepřímé diskriminace,*
- 3) Standardní pravidla OSN pro vyrovnání příležitostí (zejména úvod a kapitola vzdělávání), Úmluva o právech osob se zdravotním postižením (OSN,2006), návrh antidiskriminačního zákona.**
 - *znalost významu těchto dokumentů, rozdíly, soulad, nové trendy náhledu světového společenství na skupinu osob se Z.P., zejména části obecné, vzdělávání, zaměstnanost, sociální zabezpečení, pojem přímo a nepřímé diskriminace, prostředky ochrany před diskriminačním jednáním, význam přijetí antidiskriminačního zákona pro občany se zdravotním postižením.*
- 4) Postavení občanů stížených duševní poruchou - mentálně postižených - shrnutí.**
 - *mentálně postižení v trestním, rodinném, pracovním právu, řízení o přípustnosti převzetí a držení občana ve zdrav. zařízení.*
- 5) Způsobnost k právním úkonům, její zbavení a omezení, působnost opatrovníka.**
 - *hmotněprávní a procesněprávní úprava (obč. zákoník a obč. soudní řád), podání návrhu, způsoby projednávání, problémy rodičů dětí s m.r., opatrovník – jeho postavení, problémy a rizika současné úpravy,*
- 6) Zaměstnávání občanů se zdravotním postižením,**
 - *Střednědobá strategie přístupu státu – část zaměstnávání – analýza stavu, zákon č. 435/2004 Sb. O zaměstnanosti, pojem pracovní rehabilitace, hrazení nákladů, práva a povinnosti zaměstnavatelů, chráněné pracovní místo a dílna, daňové výhody pro zaměstnavatele, příspěvky na podporu zaměstnávání z.p., tzv. povinný podíl a způsoby jeho plnění. Podporované zaměstnávání*
- 7) Mimořádné výhody pro těžce zdravotně postižené občany, zdravotní indikace pro přiznání mimořádných výhod**
 - *Podrobný obsah mimořádných výhod v jednotlivých stupních – vazba mimořádných výhod na další dávky sociální péče, u zdravotní indikace – podrobně všechny „speciálně pedagogické“ diagnózy, rámcově ostatní,*
- 8) Příspěvky sociální péče poskytované handicapovaným dle zákona č. 329/2011 Sb. , příspěvek na mobilitu a příspěvek na zvláštní pomůcku.**
 - *u každé dávky: kdo je oprávněn žádat, kdo vyplácí, jaká výše, podmínky vyplacení, vše v rozsahu i prováděcí vyhlášky č. 388/2001 Sb., kterou se provádí zákon o dávkách...*
- 9) Dávky důchodového pojištění, druhy důchodů, invalidní důchody všech stupňů,**
 - *indikace pro přiznání invalidního důchodu, výše důchodu, invalidní důchod v mimořádných případech (dříve tzv. sociální, z mládí)*
- 10) Systém sociálních služeb – zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách a prováděcí vyhláška MPSV č. 505/2006 Sb. v platném znění!**
 - 11) Obsah zákona, základní zásady,**
 - 12) Příspěvek na péči – oprávněné osoby, povinnosti žadatele a pobíratele, výše příspěvku, úkony „životních potřeb“ a jejich zvládnutí,**

13) *Posuzování zdravotního stavu pro účely přiznání příspěvku na péči – novela vyhl. č. 505/2005 Sb. č. 391/2011 Sb.! „oblast životních potřeb a jejich zvládnutí!“*

14) *Smlouva o poskytování sociální služby, všechny náležitosti, rozbor, náležitosti povinné a fakultativní*

15) *Druhy sociálních služeb – podrobně přehled podle druhů a „typů“ služeb, základní činnosti té které služby*

16) *Úhrada za sociální služby, služby bez úhrady, za úhradu, specifika u celoročních a týdenních pobytů, úprava úhrad v zákoně a prováděcí vyhlášce,*

17) *Registrace v sociálních službách, sociální pracovník a pracovník v sociálních službách*

18) *Standardy sociálních služeb a inspekce v sociálních službách, přehled, jednotlivé standardy a kritéria hodnocení, činnost inspekce – výsledky – tzn. hodnocení plnění standardů kvality*

19) Právní úprava vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v současnosti

Zákon č. 561/2004 Sb. a prováděcí předpisy, pojem speciálních potřeb, žák se z.p., zdravotním znevýhodněním a sociálním znevýhodněním, vzdělávání žáků se spec. vzděl. potřebami, formy, povinná školní docházka žáků se z.p., změny vyhlášek č. 72 a 73 z roku 2005 účinné od 1.9. 2011.

20) *Právní úprava integrace dětí s postižením do škol v současnosti, vztah zákona, prováděcí vyhlášky, zásadní úprava, druhy vzdělávání žáků se spec. potřebami. (vyhl.č. 73/2005), informovaný souhlas, řešení poměru mezi „integrováním“ a „segregováním“ vzděláváním dětí a žáků se z.p.*

21) *Povinná školní docházka, práva a povinnosti žáků, zákonných zástupců, zejména pojem „spádové školy“ a návazná ustanovení,*

22) *Individuální vzdělávací plán*

- *přijímání, zodpovědnost, obsah, forma vydání, určení – pro koho.*

23) *Institut asistenta žáka se z.p. v současné legislativě – asistent pedagoga a jeho ustavení v zákoně a vyhlášce č. 73/2005 sb.*

24) *Poradenství pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Procesní úprava diagnostiky speciálních vzdělávacích potřeb, Standardní činnosti SPC a PPP. Činnost školního psychologa, školního speciálního pedagoga, (vyhl. č. 72/2005 v platném znění!)*

25) Neziskové organizace a zdravotně postižení. Národní rada osob se zdravotním postižením

Občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, Nadace nadační fondy, právní úprava vzniku a činnosti, základní odlišnosti, složení a činnost NRZO.

26) Vládní výbor pro zdravotně postižené - Národní plán vytváření příležitostí pro osoby se zdravotním postižením

- *složení, statut, působnost, obsah Národního plánu – důraz na: vzdělávání, zaměstnanost, sociální zabezpečení a participaci z.p. a prevenci diskriminace...*

LITERATURA:

Literatura vyučujícího, seznam k dispozici na stránkách <http://ksp.upol.cz>. Zejména:

1. MICHALÍK, J. a kol. Zdravotní postižení a pomáhající profese. Praha: Portál, 2011.
2. MICHALÍK J. Defektologický slovník, H+H Praha, 2000. ISBN: 80-86022-76-5
3. MICHALÍK, J. *Školná integrace dětí s postižením*, UP Olomouc, 2000, ISBN 80-244-0077-4. Druhé vydání.
4. MICHALÍK J. *Právní úprava postavení zdravotně postižených v systému školství a sociálního zabezpečení, náměty lege ferenda*. In. Sborník konference Socialia 2001, Hradec Králové: UHK, 2002, ISBN: 80-7041-113-9
5. MICHALÍK, J. *Nedostatky v současném systému poradenství pro osoby se specifickými vzdělávacími potřebami a návrh možného pojetí právní úpravy*. In. Sborník II. mezinárodní konference k problematice osob se specifickými potřebami. Olomouc: UP. 2002, ISBN: 80-244-0389-7
6. MICHALÍK, J. *Ochrana práv uživatele*. In *Zavádění standardů kvality sociálních služeb do praxe*. MPSV, Praha: Konvoj, 2002, ISBN: 80-86552-45-4.

7. MICHALÍK, J. Vnitřní pravidla v zařízení sociálních služeb. In *Zavádění standardů kvality sociálních služeb do praxe*. MPSV, Praha: Konvoj, 2002, ISBN: 80-86552-45-4.
8. MICHALÍK, J. *Vztahy rodin dětí se zdravotním postižením a profesionálů - téma nejen "mravně právní"*. In. Sborník III. mezinárodní konference k problematice osob se specifickými potřebami. Olomouc: UP, 2002, ISBN 80-244-0547-4
9. MICHALÍK, J. *Lidská práva zdravotně postižených*, In. Zpráva o stavu lidských práv v České republice v r. 2002, Praha: Český helsinský výbor, 2003, ISBN:
10. MICHALÍK, J.: Postižení, společnosti, právo, In. Ludíková, L, Renotiérová, M. Speciální pedagogika. Olomouc: UP, 2003. ISBN: 80-244-0646-2
11. MICHALÍK, J.: Proces transformace ve speciální pedagogice, In. Ludíková, L, Renotiérová, M. Speciální pedagogika. Olomouc: UP, 2003. ISBN: 80-244-0646-2
12. MICHALÍK, J.: Speciální školy a zařízení, In. Ludíková, L, Renotiérová, M. Speciální pedagogika. Olomouc: UP, 2003. ISBN: 80-244-0646-2
13. MICHALÍK, J.: Organizace občanů se zdravotním postižením, In. Ludíková, L, Renotiérová, M. Speciální pedagogika. Olomouc: UP, 2003. ISBN: 80-244-0646-2
14. MICHALÍK, J.: Mezinárodní organizace zdravotně postižených, In. Ludíková, L, Renotiérová, M. Speciální pedagogika. Olomouc: UP, 2003. ISBN: 80-244-0646-2
15. MICHALÍK, J.: Současný stav školské integrace v ČR, In. Ludíková, L, Renotiérová, M. Speciální pedagogika. Olomouc: UP, 2003. ISBN: 80-244-0646-2
16. MICHALÍK, J. Holokaust – jeho méně známá stránka In: *Postižený člověk v dějinách*. Gaudeamus: Hradec Králové, 2005, ISBN: 80-7041017-5
17. Lidská a občanská práva zdravotně postižených v České republice na přelomu století. Možnosti a omezení. In sborník z I. Konference o stavu lidských a občanských práv osob se zdravotním postižením v ČR konané v Praze 12. května 2005. Praha: NRZP, 2005. ISBN 80-903640-0-4
18. MICHALÍK, J. *Školská integrace žáků s postižením na základních školách v České republice*, Vydavatelství UP: Olomouc, 2005, ISBN: 80-244-1045-1.
19. MICHALÍK, J a kol. *Občané se zdravotním postižením a veřejná správa*, VCIZP a Vydavatelství UP: Olomouc, 2005. ISBN: 80-903658-0-9
20. MICHALÍK, J. *Aktuální otázky zaměstnávání občanů se zdravotním postižením v České republice*. In. Sborník VI. Mezinárodní konference k problematice osob se specifickými potřebami, Olomouc: UP, 2006, ISBN: 80-244-1264-0
21. MICHALÍK, J., Postavení osob s postižením v právním řádu starého Říma (příspěvek k dějinám speciální pedagogiky“ In. *E-pedagogium*, roč. 2006, č. 1. ISSN: 1213-7499
22. MICHALÍK, J, ed. Posílení postavení nezaměstnaných zdravotně postižených občanů na trhu práce na území Prahy, Praha: NRZP, 2006, ISBN: 80-903640-5-5.
23. MICHALÍK, J. Vybrané kapitoly z práva pro sociální pracovníky pedagogicko psychologických poraden, Praha: IPPP, 214 s., 2007, ISBN: 978-80-86856-33-9
24. MICHALÍK, J. Právo a etika v péči o nemocné a postižené (nad zákonem o sociálních službách, Brno: Repropress, 75 s., 2007, ISBN: 978-80239-9250-2
25. MICHALÍK, J. Poradenství pro uživatele sociálních služeb, NRZP: Praha, 64 s., 2007, ISBN: 80-903640-9-8
26. MICHALÍK, J. Dokumentace o poskytování sociální služby – souvislosti a problémy jednoho standardu kvality v sociálních službách, In *Sociální práce*, roč. 8, č. 2, s. 49 – 59, ISSN: 1213-6204
27. MICHALÍK, J. Smluvní vztahy v sociálních službách, VCIZP: Praha, 236 s., 2008, ISBN:
28. MICHALÍK, J. a kol. Poradenství uživatelům sociálních služeb, VCIZP: Praha, 2008, 144 s. ISBN: 978-80-903658-2-7
29. Michalík, J. , Krhutová, L. a kol. Zdravotně postižení a veřejná správa, VCIZP a UP: Olomouc, 2005.

Dále literatura uváděná u jednotlivých okruhů v rámci výuky.

Dále zejména:

- 1) Hutař, J.: Sociálně právní minimum pro zdravotně postižené, SzdP Praha, 2006
- 2) ÚZ Sociální zabezpečení, Ostrava: SAGIT, č. 617 a novější
- 3) Titzl, B.: Postižený člověk ve společnosti, Praha: UK, 2000
- 4) Vysokajová M. Hospodářská, sociální, kulturní práva a zdrav. postižení, Praha: Karolinum 2000.
- 5) Vítková, M. a kol: Integrativní speciální pedagogika, Paido Brno, 1998.
- 6) Deverová, L. a kol: Průvodce neziskovým právem I. a II. ICN Praha, 1996.
- 7) Ludíková, L., Renotiérová, M. Speciální pedagogika, Olomouc: UP, 2003
- 8) Kol. autorů: Řízení neziskových organizací, Nadace Lotos, Praha 1996.
- 9) Standardy sociální péče, MPSV, 2002
- 10) Průvodce standardy sociální péče, MPSV, 2002
- 11) Jouza, L. Zákon o zaměstnanosti a předpisy související, Nakladatelství Bova Polygon, Praha, 2004.

- 12) Střednědobá koncepce přístupu státu k občanům se zdravotním postižením, Dostupné na www.nrzp.cz (včetně části analýz)
- 13) Národní plán podpory a integrace občanů se zdravotním postižením, Úřad vlády ČR, 2005. (dostupné na www.vlada.cz nebo www.nrzp.cz)
- 14) Králová, J., Rážová, E., Zařízení sociální péče pro seniory a zdravotně postižené občany, Nakladatelství ANAG, 2005
- 15) Valenta, J. Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem, Nakladatelství ANAG, 2007.
- 16) Sociální služby, Anag, 2007,
- 17) Rektorčík Jaroslav, Organizace neziskového sektoru, Ekopress: Praha, 2001.
- 18) Mansfeldová, Z., Kroupa, A.: Participace a zájmové organizace v ČR, SLON: Praha, 2005

Normativně právní akty: (výběr)

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a sérii prováděcích právních norem.

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnicích a o změně některých zákonů

Zákon č. 329/2011 Sb. o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením

Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách

Vyhláška MŠMT č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky

Vyhláška MŠMT č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

Vyhláška MŠMT č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných

Vyhláška MŠMT č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři

Vyhláška MŠMT č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání

Zákon č. 106/2006 Sb. o sociálních službách

Vyhláška MPSV č. 554/2006 Sb., kterou se provádí zákon o sociálních službách

Zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

Vyhláška č. 518/2004 Sb. kterou se provádí zákon o zaměstnanosti

Zákon č. 110/2006 Sb. o životním a existenčním minimu

Zákon č. 117/1995 Sb. o státní sociální podpoře

Vyhláška MPSV č. 388/2011, kterou se provádí zákon o dávkách osobám se zdravotním postižením

NOVINY A ČASOPISY:

Noviny zdravotně postižených – Můžeš, Speciální pedagogika, Vozičkář, Sociální politika - 1998 – 2002
Sociální péče, Sociální práce,

Internet:

Další doporučené zdroje na stránkách <http://ksp.upol.cz>

Zkouška bude vykonána v testové podobě.